

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI KULTURY, DZIEDZICTWA
NARODOWEGO I ŚRODKÓW PRZEKAZU
(NR 128)
z dnia 13 maja 2026 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu (nr 128)

13 maja 2026 r.

Komisja Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem posła **Piotra Adamowicza (KO)**, przewodniczącego Komisji, przeprowadziła:

– pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia 125. rocznicy strajku dzieci wrzesińskich (druk nr 2493).

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Góral, Julia Popławska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Anna Jakubik, Aleksandra Wolna-Bek** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dzień dobry państwu. Mamy kworum, zaczynamy. Wobec tego, panie i panowie, otwieram posiedzenie Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu.

Na podstawie listy obecności wizualnie stwierdzam kworum.

Informuję, że porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia 125. rocznicy strajku dzieci wrzesińskich (druk nr 2493).

Informuję państwa, że w dniu 30 kwietnia br. marszałek Sejmu skierował projekt uchwały z druku nr 2493 do pierwszego czytania do Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu.

Przystępujemy zatem do pierwszego czytania.

Bardzo proszę pana posła Bartłomieja Wróblewskiego o przedstawienie uzasadnienia projektu. Proszę bardzo, panie pośle.

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, „I dzieci nam germani!” – śpiewamy w „Rocie” Marii Konopnickiej, nawiązując tym samym do wydarzeń, których 125. rocznica się zbliża. Chodzi mianowicie o strajk dzieci wrzesińskich, a tak naprawdę strajki dzieci w całym zaborze pruskim – w szczególności w Wielkopolsce. W czasie prac nad uchwałą pani poseł Lichocka słusznie zwróciła uwagę, że to zjawisko jest nawet szersze, bo strajki oddziaływały na cały kraj, co zresztą znalazło wyraz w projekcie uchwały.

Uzasadnieniem tego projektu jest treść tej uchwały, więc nie będę tego powtarzał. Za chwilę będziemy pracować nad poszczególnymi akapitami, więc wszystkie myśli wyrażone w uchwale zostaną tym samym poddane dyskusji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo dziękuję.

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Przepraszam, jeszcze chciałbym dodać jedną rzecz – projekt uchwały przygotowałem z gośliniskim regionalistą Dariuszem Paprockim.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Proszę pozdrowić pana regionalistę, panie pośle. Dziękuję bardzo za prezentację.

Panie i panowie, otwieram dyskusję. Bardzo proszę o zabieranie głosu.

Bardzo proszę, panie pośle. Pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan poseł Wróblewski wpisał się też w moje intencje, ponieważ to wydarzenie ma ogromne znaczenie i miało je już wówczas – szczególnie dla ziem zachodnich. Ja również pochodzę z ziem, które dopiero w 1945 r. wróciły do macierzy. Było to dla ludności polskiej zamieszkującej ówczesne tereny III Rzeszy bardzo ważne. Podtrzymywało duch polski i także przygotowało podwaliny

pod późniejsze powstanie prężnie działającego Związku Polaków w Niemczech pod wodzą ks. dr Bolesława Domańskiego.

Dziękuję więc za tę inicjatywę i jestem za, jak najbardziej.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś jeszcze z pań i panów posłów, czy też przechodzimy od razu do...

Bardzo proszę, pani przewodnicząca Lichocka.

Posel Joanna Lichocka (PiS):

Chciałam podziękować posłowi Bartłomiejowi Wróblewskiemu za inicjatywę, ponieważ często zapominamy o wielkim ruchu Polaków na przełomie XIX i XX w., który wynikał również z pracy organicznej, latających uniwersytetów, wielkiej pracy narodu we wszystkich zaborach. Strajk, protest dzieci we Wrześni był symbolem wstrząsającego protestu przeciwko polityce Haski, Bismarcka. Przypomnę, że w niektórych miastach w Polsce pod rządami Platformy Obywatelskiej przywraca się symbolikę z okresu Bismarcka, a nawet pomnik próbuje się stawiać mu pomnik. Dobrze więc, byśmy przypomnieli, czym to było.

Posel Urszula Augustyn (KO):

Ale ma pani wyobraźnię...

Posel Joanna Lichocka (PiS):

Pani poseł, proszę mi nie przerywać. Wiem, że to boli. Natomiast...

Posel Piotr Gliński (PiS):

Uderz w stół...

Posel Joanna Lichocka (PiS):

Ta uchwała jest bardzo potrzebna, żeby przypomnieć współczesnym elitom – bo Polacy to pamiętają – jaką mamy historię, z czym musieliśmy się mierzyć. Protesty w szkołach Wielkopolski były bardzo ważne, bardzo przeżywane przez wszystkie warstwy społeczne. To był początek ludowego powstania o polskość na ziemiach zaboru pruskiego, który kilka lat później zapoczątkował w walce o polskie szkolnictwo we wszystkich zaborach, szczególnie w Królestwie Polskim, i powstanie Polskiej Macierzy Szkolnej, która z kolei mogła działać dzięki zarówno samoorganizacji Polaków. Ale była to też jedna ze zdobyczy rewolucji 1905 r., bo wtedy car musiał się cofnąć i zgodzić się na powstanie prywatnego polskiego szkolnictwa, polskich: bibliotek, wydawnictw, świetlic edukacyjnych.

Tak że to, co zaczęło się we Wrześni dzięki tym dzielnym dzieciakom zapoczątkowało później w działaniach na bardzo szeroką skalę, ponieważ Polska Macierz Szkolna – o czym też zapominamy i warto to sobie przypomnieć – była ogromnym ruchem oświatowym, narodowym, który gromadził setki tysięcy Polaków. Powstało kilkadziesiąt tysięcy punktów: z wypożyczaniem książek czy związanych z edukacją. Wiem coś o tym, bo moi przodkowie też byli w to zaangażowani i wiem, jak o tych dzieciach z Wrześni w domach się mówiło jeszcze w czasach, gdy dorastałam.

Tak że bardzo dziękuję za tę inicjatywę. To jest bardzo ważna uchwała, przypominająca o sile polskiego narodu wobec opresji zaborców tak niemieckich, jak i rosyjskich. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan poseł Gliński.

Posel Piotr Gliński (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Miałem nie zabierać głosu, ale ponieważ słuszna – gorzka, przykra, ale słuszna – uwaga pani przewodniczącej Lichockiej wzbudziła bardzo dziwne i nieodpowiedzialne pomruki po stronie obecnie rządzących, to chciałem przypomnieć, że niestety państwo prowadzicie taką politykę w niektórych miejscach w Polsce. Mówię o waszym środowisku politycznym. To są ewidentne fakty i nawoływałbym jednak do opamiętania, bo czym innym jest lokalna historia, a czym innym oddawanie wręcz honorów – bo przywraca się upamiętnienia – ludzi, którzy w czasie zaborów tę antypolską politykę realizowali. To jednak były czasy bardzo trudne i ciężkie, pociągające za sobą śmierć wielu ludzi, którzy polskości bronili. O prawdziwej historycznej warto więc

pamiętać i nie instytucjonalizować polityki historycznej, która nie ma żadnego związku z polskim interesem narodowym czy tożsamościowym.

Dziękując za inicjatywę tej uchwały, chciałem zwrócić uwagę, że tu jest bardzo ważne przypomnienie tej sprawy, tej sytuacji w zdaniu, które mówi: „Tym samym sprawa polska raz jeszcze powróciła na usta świata”. Bo to między innymi chodziło o to, żeby o Polsce nie zapominać, także w sensie międzynarodowym, co później było możliwe dzięki zaangażowaniu polskiej inteligencji, ale także tych, którzy walczyli o niepodległość i przedstawiciele także polskich elit artystycznych – przypominam chociażby Paderewskiego, Modrzejewską, czy naszych pisarzy noblistów.

Bardzo istotna dla przypominania o sprawie polskiej świata była także na przykład rola Muzeum Polskiego w Rapperswilu, które obecna władza polska niestety zmusiła do tego, że nie funkcjonuje i kolekcja jest w magazynach, mimo że był zakupiony odpowiedni budynek, można było kontynuować działalność i wywiązywać się z obowiązku rządu polskiego wobec takich inicjatyw.

Jeszcze jedno przypomnienie – drugie zdanie tej uchwały: „Był to protest przeciwko usunięciu języka polskiego z lekcji religii (...)”. Co państwo obecnie robicie z lekcjami religii w polskim systemie nauki, to wszyscy Polacy wiedzą. O tym trzeba mówić i na to zgody nie ma. Natomiast uchwałę jak najbardziej popieramy.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję uprzejmie.

Pan poseł Samborski

Poseł Tadeusz Samborski (PSL-TD):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo. Sądzę, że uchwała jest godna poparcia, chociażby z tego względu, że – symbolicznie, metaforycznie rzecz ujmując – na barykady polskości weszły niewinne dzieci, które miały azymut polskości naturalnie zaszczerpiony w sobie. Podjęły tę walkę. Godzi się również odnotować – co jest w uchwale – że opinia publiczna zainteresowała się tą sprawą, stanęła po stronie protestujących dzieci. Czyli nie był to tylko lokalny gest sprzeciwu, próba konfliktu.

Sądzę też, że przesłanie uchwały może być zastosowane współcześnie, bo przypomnę, że są próby rugowania języka polskiego w szkołach polskich na Litwie, jest depolonizacja na Ukrainie, więc temat jest ciągle żywy i aktualny. Każde ambitne państwo, dbające o swój honor i godność narodu, musi dbać o obecność języka ojczystego. Będąc u źródła przy omawianiu tego protestu, powinniśmy również przenosić nasze aspiracje i oczekiwania w odniesieniu do rzeczywistości obecnej – zwłaszcza w krajach sąsiednich, gdzie język polski jest zagrożony. Ta uchwała może przypominać, wyznaczać nam taką moralną powinność i dlatego jest ona godna poparcia. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo panu posłowi.

Czy ktoś jeszcze w ramach dyskusji? To ja tytułem podsumowania. Zwróciłbym się do wszystkich oglądających nas za pośrednictwem internetu w związku z doniesieniami, że przywracane są pomniki Bismarcka. Jeżeli ktoś widział taki przywrócony pomnik bardzo prosiłbym o przesłanie dokumentacji ikonograficznej do sekretariatu Komisji.

Proszę państwa, zamykam dyskusję. Stwierdzam, żeśmy...

Poseł Piotr Gliški (PiS):

Panie przewodniczący, chodzi o ludzi, którzy uczestniczyli w tej antypolskiej polityce, nie pomnik Bismarcka.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie posle, zamykam dyskusję.

Poseł Piotr Gliški (PiS):

Czyli byli w Hakacie zaangażowani w inne działania przeciwko Polakom.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Pomnika Bismarcka w Gdańsku nie ma. Nie ma nawet pomnika Wilhelma II.

Poseł Dariusz Matecki (PiS):

W Barlinku dąb Bismarcka został zamieniony w pomnik pokoju.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Zamykam dyskusję, panie pośle.

Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu uchwały z druku nr 2493.

Przystępujemy zatem do rozpatrzenia projektu.

Panie pośle – zwracam się do pana posła Wróblewskiego – ma pan przed sobą tekst, który został przygotowany przez językoznawców i Biuro Legislacyjne. Czy pan akceptuje to, żebyśmy pracowali właśnie na podstawie tego tekstu?

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Tak, akceptuję. Zmiany uważam za dobre. Nie dokonywałbym natomiast proponowanej tutaj zmiany, by zmieniać „usta świata” na inne sformułowanie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ale to – jeżeli można byłoby prosić – akapit po akapicie. Będzie sprawniej.

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Proszę państwa, czy są uwagi co do samego tytułu projektu uchwały? Nie widzę, nie słyszę. Dziękuję bardzo. Stwierdzam, że tytuł uchwały został rozpatrzony i przyjęty.

Przechodzimy zatem do akapitu nr 1.

Czy są uwagi do akapitu nr 1? Nie widzę. Stwierdzam, że akapit nr 1 został rozpatrzony i przyjęty przez naszą Komisję.

Przechodzimy zatem do akapitu nr 2. Tutaj pan poseł Wróblewski.

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Akceptuję te zmiany, które zostały naniesione na tekst. Natomiast tej jednej, która jest do rozważenia – nie.

Sekretarz Komisji Julia Popławska:

Czyli tak jak w druku?

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Tak jak w druku.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Tak jak w druku. Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Tu jest wytluszczone: „oraz zainspirowało pokój”. To akceptuję. Natomiast wydaje mi się, że „na usta świata” jest trafniejsze, właściwsze.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne. Moment, tylko niech się ustosunkuje.

Legislator Anna Jakubik:

Dziękuję.

Szanowny panie przewodniczący, Szanowna Komisjo, już chwilę przed posiedzeniem rozmawialiśmy z panem posłem. Powiedział, że chciałby zostawić wersję z przedłożenia, czyli „na usta świata”, więc nie będziemy w tym miejscu wprowadzać żadnej korekty.

Jeżeli jeszcze mogę przy okazji...

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo proszę.

Legislator Anna Jakubik:

...poprosić o upoważnienie Komisji – o ile wyrazi ona taką zgodę – abyśmy mogły nanieść te drobne korekty legislacyjne.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Tak jest.

Legislator Anna Jakubik:

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie, czy jest sprzeciw wobec tego, żebyśmy upoważnili Biuro Legislacyjne do nanieśienia niezbędnych poprawek? Nie ma. Tym samym jesteście panie upoważnione.

Pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Przepraszam, chciałem jeszcze do tytułu.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Ale jesteśmy w akapicie nr 2.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

To może być zmiana legislacyjna.

Legislator Anna Jakubik:

Ale już rozpatrzyliśmy.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Według mnie to jest błąd, bo powinno być: w sprawie upamiętnienia strajku dzieci wrzesińskich w 125. rocznicę...

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Tak, zwracaliśmy uwagę na to, żeby przeakcentować, że nie upamiętniamy samej rocznicy, tylko strajk w rocznicę.

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Dobrze.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Drogie panie...

Legislator Anna Jakubik:

Tak: strajku w rocznicę.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle wnioskodawco?

Poseł Bartłomiej Wróblewski (PiS) – spoza składu Komisji:

Tak, jest zgoda.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Proszę pań, chcielibyśmy upoważnić panie do zmiany szyku i przeakcentowania, polegającej na tym, że byłoby: upamiętnienia strajku w rocznicę.

Legislator Anna Jakubik:

Jeżeli pan poseł wyraża zgodę i szanowna Komisja nie ma nic przeciwko, to dokonamy takiej korekty. To będzie tylko zmiana szyku.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czy jest sprzeciw Komisji wobec zmiany szyku zdania otwierającego projekt?

Sekretarz Komisji Joanna Góral:

Tytułu.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Tytułu. Bardzo proszę poseł Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Jak już jesteśmy przy tym tytule, to zastanawiam się, czy nie lepiej byłoby: dzieci z Wrześni, a nie „dzieci wrzesińskich”.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

„Dzieci wrzesińskich” to jest jednak nazwa historyczna.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak państwo uważają?

Posel Henryk Szopiński (KO):

Nie. To jest nazwa historyczna: „dzieci wrzesińskich”. Tak funkcjonowała.

Posel Joanna Lichocka (PiS):

OK. W porządku.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Słuchajcie, proponuje to dwóch posłów z Wielkopolski. Zostawmy – oni się na tym znają, panowie posłowie Wróblewski i Szopiński są stamtąd.

Posel Joanna Lichocka (PiS):

Chciałam podnieść Wrześnię.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

OK, mamy zaakceptowane.

Czy coś jeszcze à propos akapitu nr 2? Nie, nie ma. Stwierdzam, że akapit nr 2 został rozpatrzony i przyjęty zgodnie z uwagą pana posła Wróblewskiego.

Przechodzimy do akapitu nr 3, który jest akapitem ostatnim.

Czy są uwagi do akapitu nr 3? Nie, nie ma. Stwierdzam, że akapit nr 3 został rozpatrzony i przyjęty przez Komisję.

Panie i panowie posłowie, czy jest sprzeciw wobec przyjęcia w całości projektu uchwały razem z drobną poprawką? Mówię o aklamacji. Nie, nie ma. Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła i przyjęła projekt projektu uchwały w sprawie dzieci wrzesińskich.

Pozostaje nam wobec tego wybór posła sprawozdawcy. Uprzejmie proszę o zgłaszanie kandydatur. Pan poseł Wróblewski nie może być siłą rzeczy, bo nie jest członkiem naszej Komisji.

Pani poseł Lichocka zgłasza. Bardzo proszę.

Posel Joanna Lichocka (PiS):

Nie wiem, czy się zgodzi, ale zaproponowałabym jako sprawozdawcę Dariusza Mateckiego.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Pan poseł Matecki wyraża zgodę?

Posel Dariusz Matecki (PiS):

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję.

Czy są jakieś inne kandydatury? Nie, nie ma. OK. Stwierdzam, że Komisja wybrała na sprawozdawcę pana posła Dariusza Mateckiego.

Panie i panowie, na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia Komisji. Zamykam posiedzenie Komisji. Do zobaczenia jutro o godz. 9.30. Będzie to uchwała dotycząca prymasa Polski Wyszyńskiego.

Sekretarz Komisji Joanna Góral:

I Kazachstanu.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

I Kazachstanu. Czyli prymas Wyszyński plus deportacje do Kazachstanu. Jutro godz. 9.30. Dziękuję. Życzę dobrego dnia.